

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

VIII JAVNA DEBATA

POČINIOCI I ŽRTVE KRIVIČNIH DJELA SU NAŠA DJECA – SPRIJEČIMO MALOLJETNIČKO PRESTUPNIŠTVO

Centar za kulturu dijaloga je, u saradnji sa Centrom za promociju civilnog društva (CPCD), dana 26.11.2010. godine u prostorijama hotela Sunce u Vogošći, održao osmu javnu debatu "Počinioci i žrtve krivičnih djela su naša djeca – spriječimo maloljetničko prestupništvo".

Cilj debate bio je praćenje i analiza realizacije obećanih aktivnosti i planova za iznalaženje rješenja problema maloljetničkog prestupništva, u odnosu na zaključke donijete na VII javnoj debati održanoj 28.05.2010. godine. Cilj organizatora bio je građanima osigurati dostupnost informacijama kao i mogućnost za postavljanje pitanja onima koje smatraju odgovornima za rješavanje problema maloljetničkog prestupništva u BiH, razvijajući demokratska načela kroz aktivan angažman svih građana u izgradnji civilnog društva. Javna debata nije imala za cilj omalovažavanje bilo koje od instance vlasti ili nevladinog sektora i pokazala je da je otvaranjem prostora za javni dijalog moguće početi rješavati problem maloljetničkog prestupništva. Na debatu su prezentaciju imali:

- Prezentacija pravosudnog sektora: Adisa Zahiragić, Kantonalni sud Sarajevo; Hajrija Hadžiomerović – Muftić, Tužilaštvo FBiH i Ljubica Lukić Tužilaštvo BiH
- Prezentacija Vijeća ministara – Komisija za koordinaciju pitanja mladih: Senad Hašić
- Prezentacija obrazovnog sektora – Prosvjetno pedagoški zavod Kantona Sarajevo, Alija Grabovica
- Izvještaj DC Vogošća – Đenita Ljuca
- MUP Kantona Sarajevo – Mićo Letić
- Federalna uprava policije – Goran Milošević
- Koordinaciono tijelo za implementaciju Strategije protiv maloljetničkog prestupništva – Minka Smajević
- Prezentacija nevladinog sektora – Fatima Hukić, Djeca stubovi svijeta
- Prezentacija Grada Sarajeva
- Prezentacija sektora za socijalni rad - Atifa Mutapčić, JU Kantonalni centar za socijalni rad

PRAVOSUDNI SEKTOR

- U FBiH još uvijek ne postoji zatvor za maloljetnike koji ispunjava međunarodne standarde
- Nisu ispunjeni međunarodni kriteriji zaštite prava maloljetnih počinitelja krivičnih djela koji kaznu izvršavaju u ustanovi otvorenog tipa (NAPOMENA: u toku debate organizator je od sutkinje Kantonalnog suda, Adise Zahiragić, dobio sugestiju da pitanje koje se odnosi na rad u ustanovama otvorenog tipa, preformuliše u jedninu, jer u BiH postoji samo jedna takva ustanova)
- Situacija u Odjeljenju za maloljetnike KPZ Zenica nije poboljšana u odnosu na VII javnu debatu
- Ne postoji analiza o izricanju Posebnih obaveza sa izrečenom vaspitnom mjerom, kao alternative maloljetničkom zatvoru
- Nije izgrađen odgojno-popravni dom za maloljetnike u Orašju, a na debati se nisu čule ni informacije o tome kako teče izgradnja ovog zatvora
- Nacrt Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku vraćen iz parlamentarne procedure, neusvojen

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE

- Nisu interveno poboljšani uslovi boravka u maloljetničkim zatvorima. Sugestijom predsjednice Koordinacionog tijela za implementaciju Strategije protiv maloljetničkog prestupništva ovo pitanje je upućeno na adresu Komisije za monitoring kazneno-popravnih zatvora Vijeća ministara BiH
- Vijeće za dijete nije formirano. Na debati se nisu čule informacije u kojoj fazi je ponovna uspostava ovog Vijeća

PREZENTACIJA PROSVJETNO PEDAGOŠKOG ZAVODA KANTONA SARAJEVO

- Programi rada usmjereni na roditelje koji podstiču učenje o njihovoj ulozi i obavezama u odgoju djece su involvirani u Planove i programe rada škola, te se sprovode u okviru roditeljskih sastanaka. Nismo dobili informacije o posebnim, nezavisnim, sistematskim i kontinuiranim projektima posvećenim ovoj oblasti.
- Rasterećivanje nastavnih planova i programa je u posljednjoj fazi realizacije za osnovne škole (rasterećeni nastavni planovi i programi za sedme, osme i devete razrede bi se trebali početi primjenjivati od naredne školske godine), a u srednjim školama regulisano je Zakonom o srednjoškolskom obrazovanju

ZAVOD ZA MUŠKU DJECU I OMLADINU HUM

- Od posljednje javne debate, Zavod ne raspolaže dovoljnim brojem uposlenika, jer podaci iz navedenih izvora ne ukazuju na izmijenjeno stanje. Jedina informacija do koje je organizator došao na sedmoj javnoj debati jeste da je, prema riječima g-din Nikole Bendera, zamjenika direktora Zavoda za mušku djecu i omladinu Hum, angažirana služba preodgoja.
- Podatak o ukupnom broju uposlenika i broju štíćenika u Zavodu će naknadno biti upućen na upit odgovornim, s obzirom da niko od predstavnika Zavoda nije prisustvovao debati, a do podatka nismo mogli doći na putem dostupnih podataka u medijima.

DISCIPLINSKI CENTAR VOGOŠĆA

- Disciplinski centar Vogošća ima izuzetno dobru saradnju sa školama. Na osnovu izvještaja, u prethodnih šest mjeseci započeta je implementacija projekata u saradnji sa 11 osnovnih škola i 5 srednjih škola.
  - Istaknuti su otežavajuće okolnosti za rad ove institucije i to:
    - Nepostojanje stalnog objekta za aktivnost DC-a.
    - Centar pod nadležnošću Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, a ne pod nadležnošću Ministarstva pravde
    - Prigovor na rad sudova koji ne dostavljaju pravosnažna rješenja na vrijeme. U tom slučaju protekne zakonski rok u kojima oni mogu djelovati. Upravo zbog toga tri rješenja nisu izvršena.
    - Nepostojanje mehanizma prinude.
- Istaknuta i dobra saradnja sa Vladom KS, podrška Kantona Sarajevo i premijera.

KOORDINACIONO TIJELO ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE PROTIV MALOLJETNIČKOG PRESTUPNIŠTVA

- Nije stvorena jedinstvena baza podataka o maloljetnim počiniocima krivičnih djela. Proces dugotrajan i skup
- Predsjednica Koordinacionog tijela je učesnike debate upoznala sa šestomjesečnom realizacije seminara koji su obuhvatali edukaciju sudija, tužilaca, centara za socijalni rad, kao i aktivnostima na zaštiti prava maloljetnika u zatvoru u Tuzli.
- Upućena kritika na neprofesionalan odnos medija prema radu ove institucije, a koji se najviše ogleda u nepoznavanju ključnih obaveza rada ove institucije

MUP KS

- Neophodno je postojanje software-skog uvezivanja sa centrima za socijalni rad, ali se takve aktivnosti još uvijek ne sprovode.
- U pripremi je projekat kreiranja nove web stranice www.javni.ba koja će sadržavati sve podatke o projektima koji se sprovode.
- Prema MUP-ovim zvaničnim statistikama, broj maloljetnika koji se bave korištenjem, prodajom i preprodajom opojnih sredstava povećan je za 333 %.

MUP FBIH

- Jedinstvena metodologija prikupljanja podataka i izrada jedinstvene baze podataka o maloljetnim počiniteljima krivičnih djela, a koju predviđa i Strategija protiv maloljetničkog prestupništva, nije stvorena

- Izvještaj o maloljetnim prestupnicima na nivou FBiH ne postoji, „statistika je siromašna“! Na oficijelnoj web stranici nema dostupnih podataka o kretanju pojave.

NEVLADINE ORGANIZACIJE

„Djeca – stubovi svijeta“ je jedina NVO koja se odazvala pozivu za prezentaciju rada NVO na VIII javnoj debati. Generalni zaključak debate je bio da nedostaje dovoljno kontinuiranih, planskih, javnih i međusobno umreženih projekata koje sprovode NVO.

GRAD SARAJEVO

Predstavnik ove institucije učesnike debate upoznao je sa dva ključna projekta koja provodi Grad na rješavanju problema maloljetničkog prestupništva, ali i dao 3 preporuke za naredne debate:

1. Izmijeniti plan rada, na način da institucije nižeg ranga otvore javnu debatu, jer za razliku od viših po rangu, mogu i čine mnogo više na sprječavanju maloljetničkog prestupništva
2. Pozvati više NVO-a na javnu debatu, a poseban poziv uputiti ka NVO Altius, kako bi javnost bila više informisana
3. U debatu uključiti više opština, jer su podaci koji dolaze sa terena mnogo precizniji i direktniji u odnosu na istraživanja na nivou entiteta i države

SEKTOR ZA SOCIJALNI RAD

- Centar ostvaruje dobru saradnju sa obrazovnim sektorom
- Centar se i dalje suočava sa problemom nedostatka uposlenih profesionalaca
- Problem nedostatka finansijskih sredstava i dalje problem.
- Iako Strategija protiv maloljetničkog prestupništva predviđa informiranje građanstva o alternativnim mjerama, jedini vid informiranje je postojanje Informativnog letka Centra za socijalni rad
- Zaključak sa sedme javne debate o potrebi za dodatnih 8 pedagoga još uvijek nije u fazi implementiranja, iako je ta mjera predviđena akcioniom planom.

VLADA KANTONA SARAJEVO

Iako je planom i programom debate bilo predviđeno izlaganje Vlade Kantona Sarajevo, niko od zvaničnih predstavnika nije prisustvovao debati, već je ova institucija delegirala gospodina Miću Letića i gospodina Samira Suljagića, da odgovore na sva pitanja o radu Vlade. S obzirom da se nije radilo o kompetentim ličnostima u ovoj oblasti, generalni zaključak prisutnih je bio da se nakon prezentovanja informacija o realizovanim aktivnostima vlade koje je pronašao organizator, ne pravi panel diskusija, jer ne bi došli do relevantnih zaključaka.

MEDIJI

Niko od predstavnika medija nije učestvovao u debati. Iako je svim medijima dostavljen poziv da prezentuju svoj rad na polju sprječavanja problema maloljetničkog prestupništva, niko od medija nije zauzeo aktivno učešće u debati, već su aktivnost pratili samo kao posredni posmatrači na press konferenciji.

Usvojeni zaključci i preporuke su smjernice za organizaciju IX javne debate Počinioci i žrtve krivičnih djela su naša djeca – sprječimo maloljetničko prestupništvo, jer samo kontinuiranim i sistemskim djelovanjem nevladinog i vladinog sektora, otvorenim dijalogom, preciznim iznošenjem konkretnih podataka, možemo uticati na stvaranje čvrstih temelja i smjernica za rješavanje svakog problema, pa tako i maloljetničkog prestupništva.